

ers der gemeente te
geven, die in onze
gemeente bedreigen,
lat naar den wensch
nel aan de gemeente
zen, maar dat toch
oor de ambtsdragers
in goede uitoefening,
erden verwarcken
erst den strijd aan
schillende afdwaling
op de Synode wees
schieden, dan is niet
t op de gemeentele-
dan dienen de ambts-
voorbeld te geven,
r wel eens op gewe-
onderlingen naar het
bekwaam moeten zijn,
t huisbezoek stichte-
ook om de dwalingen
lerleggen en te weer-

Dr. H. H. K.

Scholen

staven: van N. N. te
heer C. B. te Ermelo
mevrouw M. L. te
bemiddeling van Dr. B.
te Amsterdam, 710.—
ZAGERS, Voorzitter,
nhem, Velperweg 88.

afel.

De PILGRIMFATHERS IN
J. H. Kok te Kampen.
gin van deze maand is
t bemiddeling van Dr. B.
te Amsterdam, 710.—
ZAGERS, Voorzitter,
nhem, Velperweg 88.

de laatste maanden in
de, komt de aankon-
k's post festum.
kondiging hier niet ach-

courtisane tegenover de
omdat een feit van zoo
blijvende betekenis in
elacht als dat zij ze
tijden in herinnering
n gedenkaren of op zijn

boekje, het telt maar
opricht geschikt is, om
wild en bestonden en
daaruit geworden is, in

niet de schrijver reeds
s ander typeert met
Hebr. XI: 13—16 en

et opstellen van dit
zoals en over AMERIKA
bleek, in dit boekje be-
handeld

en toch heeft zij, voor
ten, den raad ingewon-
ten betrouwbare gidsen,
leert ze haar lezers mee-

n Dr. D. Plooy, Secre-
andische Pelgrimfathers-
herdenking in
A. Eekhof, lid van de
Hoogleraar in de ge-
reformeerde Protestantisme
leiden."

te toevogden, dat zij met
sch talent vertelt: wie
; waarom ze weg gingen
Nederlanders, met die
hebben.

rop MEJ. KUYPER haar
e visie van haar Gere-
komt, zal voor de meeste
meer reden zijn om met
t kennis te maken.

op het onderwerp aller-
den van de feiten der
ik ben het dan ook
te den bekamen KERK-

e NIEUWE ROTTERDAM-
ort na de verschijning,
s IN NEDERLAND schreef:
taaiten van het onder-
dat den oningewide
in lezers vindende.

MULTATULI'S "GEBED VAN
L. KOK, 1920, Kampen.
kend op den omslag
geroonden brochure,
in ten den naam MULTA-

bijke oplichtigheid, maar
a afmeting, het opschrift
d "Gebede las, — was
dat is niets voor de
om, zoals ik nog wel
ijn boekje tegen over-

den PATRIOTISCHEN
den en Verenigingen

end, kwam ik van deze
rug. Boven den, in het
d gedruken, naam van
hure las ik "nader on-
naam, in heel kleine

ler Geref. Kerk te 's Gra-
verdwijnen mijn laatste
omrent den aard der
wenden morgen-droom
dat ik aan den voet
naam van den uitgever

redaming.
eerd.

putatie vond haar graf
van de niet-Christe-
dagen, en wat zij ons
ijn, ook door mijn reeds
te, schrijftant, waarvan
e beweging van '80 is
met zijn MAX HAVE-

LAAR VOOR INDIE gedaan heeft. Als "geestig"
schrijver staat hij, in combinatie-gave, verre
beneden HEINE, en hoe gaarne hij ook als wijs-
geer poseerde, zij, die van filosofie eenig
verstand hebben, zijn het er over eens, dat zijn
denkkracht niet haalt bij die van NIETZSCHE.

De MULTATULI-VERSTEN, dit jaar, ter herden-
king van DOUWES DEKKER's geboorte op 2 Maart
1820, gehouden, hebben in dit alles dan ook
geen verandering gebracht.

Maar mist het blijven-denken aan MULTATULI,
anders dan als stylist en als propagandist voor
verbetering van Indische toestanden ook zin,
toch was het lang niet misgerien van den heer
VAN ELK, dat hij op dat besaamde "Gebed van
den Onwetende" nog eens de aandacht vestigde.

De heer VAN ELK, Straatprediker der Gere-
formeerde Kerk te 's Gravenhage, is mij geheel
onbekend. Ik weet niet of hij, als andere
straatpredikers die ik zoo ten onzent als in het
buitenland wel eens in functie zag, een man is
van min of meer hooge maatschappelijke po-
sitie. Maar wat ik uit zijn boekje geleerd heb
is, dat hij voor het ontleden van dit zoo pro-
fane gedicht van den ongodist DEKKER de rechte
man was.

Zeker, op 'n gebod, op het heel intiem spre-
ken van den mensch tot God, voegt geen kritiek.
Maar dit is geen gebod.

De geachte schrijver analyseert en kritiseert
dit God-tergend stuk dan ook zoo, dat het in
zijn holheid en verdraaiheid uitkomt.

En, blijkbaar gedachtig aan het "de mensch
handelt naar dat hij is," kon hij dat te eerder,
doordat hij met het raadplegen van een rijke
literatuur over DOUWES DEKKER, een literatuur
wier vermelding men op de laatste pagina der
brochure vindt, zich in diens persoonlijkheid
had ingedacht.

Of dat "Gebod van den Onwetende" nu al
die moeite waard is?

Nu, MULTATULI is, in meer dan één zin, dood.
Maar zijn geest spookt nog rond, in de
kringen eener verlepte en ouderwetsche
Vrijzinnigheid, en denkend, dat zij heel nieuw-
wetsch doen, bidden zij in die kringen, als ze
nog bidden, het na.

Op deze menschen zal VAN ELK's kritiek
niet veel uitwerken.

"'n Kritiek van Gereformeerden kant en dan
nog wel van 'n Gereformeerden straatprediker!
Laat het boekje maar eens kijken aan deze
oude heeren, aan dit geslacht dat in de woestijn
moet sterven en u zult zien hoe ze daar met
schouder-geestoot en hoofd-gedraai en oogen-
geknip op reageeren.

Anders staat het echter met de vliegclachtig-
heid der rijpere jeugd van niet Vrijzinnigen
huizen, die in haar opatandigheid, par esprit de
contradiction, als zij te onzaliger ure het "Gebod
van den Onwetende" in handen krijgt, en
het zonder er veel van te begrijpen, las, vertelt
dat het zoo innig vroorn is en dat die Multatuli
toch ook wel bad, al deed hij het met een beetje
andere, maar veel mooier woorden, dan men
het te huis of zelfs wel in de Kerk doet.

Voor dit geslacht kan VAN ELK's boekje
dengd doen, en daarom was het schrijven er
van wel de moeite waard.

Als u zoo'n vliegclachtig ontmoet, geef het hem
of haar, niet een vriendelijk, maar u moet je
dit toch ook eens lezen, in handen.

In de brochure gaat aan de rake kritiek op
het "Gebod van den Onwetende" vooraf MULTA-
TULI'S LEVENSLIOP en MULTATULI'S KARAKTER.

Twee hoofdstukjes waarin niets wordt ver-
bloemd, maar de eigengerechtigheid, die zelfs
ook den mensch welke zichzelf als zondaar-
voor-God heeft leeren kennen, nog in hart zit,
wordt er door niets in geveed.

3. STEMMEN DES TIJD. Utrecht — G. J. A.
Ruyss

Voor wie, onder ons, belangstelling in Wijs-
begeerte, vestig ik hier de aandacht op de
Studie van Dr. O. NORRIS, Jr. over PROF. GUN-
NING ALS WIJSGERIG DENKER in het Juli- en
Augustus Nr. van dit Maandschrift. G.

Voor Kinderen.

IN VREEMDE HAVEN.

XV.

IN HET VERRE LAND.

De dagen die nu kwamen waren voor Hen-
drik zeker de aangenaamste van de geheele reis.
En dat zei iets, want die reis duurde lang, daar
men wel geen storm had maar voortdurend
tegenwind en zoodoende slechts tragelijk voor-
uitkwam, spijt alle kunst van den eersten stuur-
man.

Het werd voor Hendrik een geheel ander
leven. De gevarrijke en nuttelooze klimpartijen
hielden op. Daarentegen stelde de stuurman hem
voor zijn bekwaamheid eens te beproeven aan
het nateekenen van een zeekart. Of Hendrik
al zei, dat hij geen verstand van teekenen had,
de stuurman zei: "wat niet is kan nog komen;
oefen je maar vast; je hebt al den tijd."

En dat was ook zoo, nu zoo veel baantjes
wegvielen.

De kapitein en de stuurman deden, kort ge-
zegd, elk voor zich hun best om Hendrik de
kwade dagen te doen vergeten, die hij doorelief-
had. Het was als begrepen zij nu eerst dat de
knaap een reis deed voor zijn genoegen en niet
als tamelijk overbodige tweede scheepjongen.
Hij behoeft niet meer te stouwen en aan te
dragen dan hij zelf wilde, en zat zelfs nu en
dan met zijn vrijen tijd verlegen. Het kaart-
teekenen was echter niet vlotten. Gelukkig
wist de kapitein raad en kreeg Hendrik schrijf-
werk, wat hij tamelijk goed verrichtte, ook bood
hij den scheepartsimmerman aan dezen la zijn werk
te helpen, wat niet dank werd aanvaard en aan
Hendrik gelegenheid gaf al vast iets van een
ambacht te leeren.

Eindelijk draaide de wind naar het Oosten,
en kon het schip met volle zeilen voortuitstee-
ven naar de West. Weldra was die bereikt en
wierp men bij Parimaribo de ankers uit, tot
grootte vreugd van allen na zulk een lange zeereis.

Nauwelijks aangekomen haastte de kapitein
zich den heer Van Bergen daarvan bericht te
zenden. Tevens verzocht hij dringend hem te
spreken. Dat kon reeds den volgende morgen.
Toen ging de kapitein met een eenigzins
bezwaaard hart zijn bezoek brengen.

De reeder ontving den schipper zeer vriend-
delijk en begon dadelijk te spreken over de
zaken en allerlei vragen te doen. Toen de
kapitein over allerlei bericht had gegeven sprak
de reeder:

"Wij mogen wel weer zeggen: De Heere heeft
alles wel gemaakt!"

Eenigzins vreemd keek de kapitein op. Zulk
een vromen patroon had hij nog zelden gehad.
Doch hij haastte zich te zeggen:

"U hebt wel gelijk. Met zoo'n schip drijft
men toch maar altijd op Gods genade!"

"Aan land ook", merkte de reeder glim-
lachend op.

"Zeker mijnheer. Maar nu heb ik nog iets.
U zult wel niet raden wien ik u eerstdaags hier
hoop te brengen, en die zelf de reis aanvaard
heeft zonder te weten met welk doel!"

"Gij spreekt in raadsels, beste vriend, maar dat
komt zeker doordat wij elkaar nog niet kennen
en voor het eerst ontmoeten."

"Mag ik het dan even toelichten? Ik heb
een jongmensch aan boord, die zegt uw neef te
zijn. Hij heeft u nooit gezien, maar uit al wat
hij zegt en ook bij onderzoek, gelijk mij ge-
bleken is, spreekt hij de waarheid. Daarom
dacht ik dat het 't best was als u het goed
vindt hem eens hier te brengen; dan kunt u
zelf oordeelen."

De reeder zette groote oogen op en zei:
"Er is mij nog niet alles duidelijk, maar het
best zal wesen, dat die neef mij eens spoedig
komt opzoeken. Ik ben werkelijk nieuwsgierig
en u hebt mij zeker alles verteld wat u van de
zaak weet. 't Verdere zal ik wel hooren. In-
tusschen hartelijk dank voor uw moeite."

De kapitein ging heen. Hij had begrijpelij-
kerwijs niet alles verteld en was blij, dat het zoo
liep. Hij haastte zich Hendrik te waarschuwen,
dat die bij mijneer Van Bergen werd verwacht,
en zocht toen den stuurman op. Wat Hendrik
betreft, deze had niet zoodra de boodschap ge-
kregen of hij haastte zich naar zijn vriend, den
kok, en vertelde met een gezicht dat glansde
van blijdschap wat de kapitein hem had mee-
gedeeld.

"Dat is dunkt mij een goede boodschap", zei
de kok, "daar kan wat op volgen. Je gaat zeker
morgen. Intusschen zullen we eens op den goede
afloop drinken, en wel een lekker kopje choco-
laad, dat ik dadelijk ga klaarmaken."

Onder het drinken werd nog druk over de
grootte zaak gesproken. De kok merkte op, hoe
wonderlijk alles geleid was, zeker onder het
bestuur des Heeren. Wie weet, ging hij voort,
of nu niet al uw wenschen vervuld worden. Ge-
kunt misschien in de West werk vinden, een
vak leeren en zoo zou de ontmoeting met
uw oom u nog op ongedachte wijze ten
goede komen. Wat mij betreft het zou mij
spijten zoo je in de West bleef. Want wij zijn
zoo ongemerkt vrienden geworden, en de vrien-
schap lijdt er wel eens onder als de een in
Europa, en de ander in Amerika zit. Samen
uit, samen thuis, zou ik zeggen, maar natuurlijk
daar kun je niet mee rekenen."

"We zullen zien" antwoordde Hendrik "t is
nog zoo ver niet."

Met een kloppend hart verliet Hendrik Crul
den volgende morgen het schip, en ging naar
den wal om zijn oom op te zoeken.

Hij had een langen weg en al den tijd om
na te denken. Allerlei gedachten en vragen
doorkruisten zijn hoofd. Hoe zou zijn oom het
bezoek opnemen? Zou hij, de rijke reeder, zich
misschien schamen voor dat armen, eenvoudigen
neef? Zou hij ook liefst zich van Hendrik af
willen maken? Hoe zou het verder gaan? En
zoo dacht en vroeg hij voort, tot hij het hem
aangewezen huis van den heer Van Bergen had
bereikt en aanschelde.

't Was een mooi gebouw, prachtig zelf vond
Hendrik, in elk geval veel te aanzienlijk voor
mensen als hij. In stilte bad hij den Heere
zijn weg voorspoedig te maken en het hart van
den heer Van Bergen gunstig voor hem te
stemmen.

In de mooie, lichte kamer waar men hem
gelaten had, wachtte Hendrik af, wat volgen
zou. Het duurde niet lang, of hij hoorde zware
voetstappen, en weldra stonden in de spreek-
kamer tegenover elkander twee menschen, de
een veel ouder dan de ander, beide elkaar
nauwkeurig opnemend; beide ook verlangend
van elkaar iets meer te weten.

Maar hoe weinig ook de een nog van den
ander wist, toch ging een gedachte van gelijken
aard beide gelijktijdig door het hoofd, deze
namelijk dat een sprekende familietrek op het
gezicht van den jongen man, allen twijfel
onmogelijk maakte. Sprekend zijn moeder, doch
de heer Van Bergen. Sprekend moeders broer
van het portret, dacht Hendrik Crul, die zoo
verlegen was, dat hij geheel vergat zijn pet af
te zetten.

"Ga nu eens zitten" sprak de heer Van Bergen
vriendelijk "en vertel mij nauwkeurig hoe je er
toe gekomen zijt, mij op te zoeken."

Nu begon Hendrik zijn verhaal, dat de lezer
reeds kent. Hij vertelde echter nu meer dan hij
oort aan den kapitein of den stuurman had ge-
daan. De reeder luisterde aandachtig toe.

Toen Hendrik was uitgepraat, deed de laatste
hem allerlei vragen en zei ten slotte:

"Ik geloof dat we nu genoeg weten. Er is
geen twijfel aan: ik ben uw oom en gij zijt
mijn neef. Hoe wonderlijk heeft alles mee-
gewerkt om ons saam te brengen. We mogen
er de hand des Heeren in zien, niet waar? Gij
zijt, vertrouwt ik, in zijn vrees grootgebracht."

HOOGENDEK.

Officiële Berichten.

Vrije Universiteit.

Men schrijft ons:
De jaarvergadering van Haarlem ligt nog
versch in 't geheugen.

Maar de Vrije Universiteit aan die 20
October haar 40 jarig bestaan herdenken zal,
heeft ook recht op een dankbaar herdenken.
Dit wordt door het lokaal-comité goed begre-
pen, en de plannen om dit herdenken op
een passende wijze te doen plaats hebben,
zijn bijna geheel vastgesteld.

Dinsdag 19 October van des namiddags
3—5 uur zal het Studentencorps der Univer-
siteit een receptie houden, waaraan zeker
door velen zal worden deelgenomen. Goed
gezien H.H. Studenten. De Universiteit op
Gereformeerden grondslag wordt gedragen
door het Gereformeerde volk, en de studen-
ten dezer stichting zijn de mannen der toe-
komst waarop zij naast God hunne verwach-
ting hebben. Zij zullen daar elkander ont-
moeten de mannen en vrouwen uit het volk
en de studenten der Universiteit.

Te half acht wordt in de Keizersgrachtkerk
een ure des gebeds gehouden, en na afloop
van deze samenkomst zal door het lokaal
comité in het gebouw Bellevue (Marinistraat)
gelegenheid worden gegeven aan de vrienden
om elkander te ontmoeten. De leiding van
deze vergadering is opgedragen aan Dr. T.
Ferwerda en het zal daar niet aan gezellig-
heid ontbreken, omdat er meer stof zal wesen
om te spreken dan er tijd gevonden wordt.

Woensdag 20 October, den geboortedag van
de Vrije Universiteit, wordt na een rede van
den Rector Dr. H. H. Kuyper het rectoraat
der School overgedragen aan den benoem-
de rector Dr. R. H. Wolter.

Door het lokaal-comité worden pogingen
aangewend om van 10 tot 12 uur de broe-
ders en zusters in en buiten Amsterdam
nigte belangrijke werken, te doen bezich-

tigen en het Physiologisch Laboratorium van
Prof. Dr. F. J. J. Buytendijk te bezoeken.

Ten einde een en ander geregeld te doen
verloopen, zullen voor de samenkomst op
19 October in Bellevue kaarten worden uitge-
reikt, welke kaarten moeten aangevraagd
worden aan het Bureau der Vereeniging
Keizersgracht 164. Bij deze aanvragen moet
dan opgegeven, welke werken men op Woens-
dag 20 October wil bezoeken, opdat vooral
kan bepaald worden op hoeveel personen
moet worden gerekend.

De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat er
zoo veel personen zich zullen aanmelden dat
de aanvragen de plaatsen overtreffen; dus
zal het wel goed zijn om met het aanvragen
van kaarten niet lang te wachten.

Mochten eventueel aanvragen inkomen
waarbij niet is aangegeven welke der bezoeken
wenschen bijgewoond te worden, dan
zal het comité voor de aanvragers de keuze
bepalen.

Het lokaal-comité Amsterdam heeft ook
besloten om gelden te verzamelen. Op een
feestavond van de Vrije Universiteit moet
ook een feestgave wesen. Daarom wordt nu
reeds een ieder die een feestgave wil afzon-
deren, dringend uitgenoodigd de bijdrage te
zenden aan het Bureau Keizersgracht 164 te
Amsterdam — Postcheque en Girodienst
No. 6327. Men denke er aan om op de strook
te plaatsen FEESTGAVE 1920, dan komt dat
op 19 October keurig in orde.

Generale Synode van de Gereformeerde Kerken.

7 Sept. 1920.

Morgenzitting.

De praeses opent de vergadering, laat zin-
gen Ps. 150: 1 en gaat voor in gebed.
Ds. Zwaan wordt verwelkomd.

Dr. Keizer leest de notulen van de vorige
zitting, welke worden goedgekeurd.

Mededeeling wordt gedaan van eene dank-
betuiging namens H. M. de Koningin voor den
gelukwensch der Synode op H. D. verjaardag.

Voorlezing geschiedt van een schrijven van
Prof. Dr. A. A. van Schelven omtrent de vol-
voering van de opdracht aan hem en Da. J.
Dooma, te 's-Gravenhage, gegeven tot-verte-
genwoordiging van onze kerken bij de Pil-
grim-Fathers-herdenking.

Dr. Van Es deelt mede, dat de Commissie
van praes-advies, aan welke was teruggezon-
den het rapport over het "leerboek", om nader
te overwegen, of een zelfde boekje zou worden
gebruikt voor de school en voor de catechisa-
tie, dan wel twee verschillende, meent te moe-
ten blijven bij haar voorstel, om één boek voor
beide te geven. Over deze kwestie wordt het
woord gevoerd door Prof. Lindeboom, Da. de
Geus, Prof. Kuyper, Dr. Dijk, Oud. van Dorp
en den rapporteur.

De volgende conclusiën worden aangeno-
men:

1. Als zijnde dit niet noodzakelijk en ook
ongewenscht, niet in te gaan op het verzoek
van den Raad der Gereformeerde Kerk van
Amsterdam-Zuid (Overtoom) om een nieuw
catechetisch leerboek mede voor den kansel op
te stellen; maar

2. wel in overeenstemming met de voorstel-
len van onderscheidene Particuliere Synoden
en het verzoek van de Gereformeerde Scholen,
in "Gereformeerde Schoolverband" verenigd,
het ontwerpen van een nieuw leerboek voor
catechisatie en school ter hand te nemen;

3. daartoe een afzonderlijke commissie te
benoemen van drie personen, namelijk één
Hoogleraar in de theologie, één Dienaar des
Woords en één deskundige op het gebied van
het onderwijs, die bij de opstelling van het
leerboek goede voeling zal houden met de te
benoemen commissie voor de nadere formu-
leering van sommige stukken der belijdenis
uiterlijk een half jaar vóór de volgende ge-
woone Generale Synode het concept van zulk
een leerboek den kerken zal toezenden; en

4. van dit besluit ook aan de Commissie van
Uitvoering van "Gereformeerde Schoolver-
band" kennis te geven.

Ds. Renting brengt rapport uit over de voor-
stellen aangaande de herziening der liturgi-
sche geschriften, der liturgische gebeden en
van het huwelijksformulier. Aan de discussie
nemen deel Prof. Kuyper, Da. Breukelaar en
de rapporteur. De Synode besluit:

Vijf deputaten te benoemen, aan wie wordt
opgedragen:

1e. de liturgische geschriften in hun geheel
te overzien en zoo noodig een herziening voor
te bereiden;

2e. in het bijzonder bij dezen arbeid de aan-
dacht te schenken aan een revisie van het
huwelijksformulier en aan het formulier van
bevestiging der onderling en diakonen, en

3e. dienaangaande aan de eerstvolgende Ge-
nerale Synode rapport uit te brengen.

In de Acta zal worden opgenomen, dat hier-
door niet uitgesloten is eene uitbreiding der
liturgische geschriften op bepaalde punten.

Dr. De Moor rapporteert over de voorstel-
len, welke betrekking hebben op de overzie-
ning van den bundel "Eenige Gezangen". Dit
rapport wordt besproken door Prof. Linde-
boom. Prof. Hoekstra, Dr. van Es en den
rapporteur. Met een kleine amendement wordt
aangenomen het voorstel der Commissie en
besluit de Generale Synode te benoemen een
vijftal Deputaten, die, behalve het overzien
der liturgische geschriften en gebeden en het
ontwerpen van vragen voor de Openbare Be-
lijdenis, waartoe reeds besloten werd (in zoo-
verre met afwijking wat het laatste betreft
van het besluit dezer Synode art. 85 der
Acta), ook den bundel "Eenige Gezangen"
zullen overzien en voorts trachten dien uit te
breiden met enige andere berijmde of onbe-
rijmde gedeeltes der H. Schrift, welke het den
kerken vrij zal staan, nevens de Psalmen in
den eeredienst te gebruiken.

Prof. Bouwman brengt rapport uit over het
gravamen van Dr. C. M. Buizer, te Harder-
wijk, met betrekking tot artikel 27—30 der
Ned. Geloofsbelijdenis. Nadat over het rapport
en de conclusiën het woord is gevoerd door
Prof. Ridderbos, Prof. Hoekstra, Prof. Kuy-
per en den Praeses, besluit de Synode uit te
spreken:

1e. dat het gravamen van Dr. Buizer tegen
art. 27—30 van de Belijdenis in eigenlijken
zin niet een gravamen te noemen is, wil het
niet gericht is tegen de genoemde artikelen
als zoodanig, maar tegen een uitlegging en
opvatting van deze artikelen, en uitgaat van
een uitlegging, waarmede de Synode niet in-
stemt;

2e. dat de Synode op de verdere beschou-
wing van Dr. Buizer in deze zaak thans niet
ingaat, omdat zij eene Commissie heeft be-
noemd met het mandaat om eene nadere for-
muleering en uitwerking van de drie artikelen
des geloofs: over de H. Schrift, over de Kerk
en over de verhouding van Kerk en overheid,
in overweging en in studie te nemen;

3e. dat van dit besluit kennis gegeven wor-
de aan Dr. Buizer, aan de Part. Synode van Ze-
eland, en aan de classis en de kerk van Mid-
delburg.

Middagzitting.

De zitting wordt heropend met het zingen
van Ps. 25: 3.

De Praeses noodigt de praes-adviseerende
commissie uit, de voordrachten voor te benoe-
men Deputaten bij het Moderamen te willen
indienen.

Ds. Verhoef brengt rapport uit over een
voorstel van de Part. Synode van Groningen
betreffende afsnijding van doopleden, die zich
in belijdenis en wandel als ongelovige en
goddelooze menschen aanstellen.

De conclusiën van dit rapport worden na
korte gedachtenwisseling aanvaard.

De Synode spreekt uit:

a. dat er van tucht over doopleden "in cor-
relatie met de tucht over belijdende leden"
geen sprake kan zijn, wil de doopleden, die
ondanks de rüppheid hun levens niet tot be-
lijdenis des geloofs komen, geene gewettigde
positie in Christus kerk hebben, en dus deze
ongewettigde positie ook niet mag geroemd
worden;

b. dat er van excommunicatie van doop-
leden niet kan worden gesproken, maar wel
de kerkeraad kan verklaren, dat doopleden,
"die in belijdenis en wandel zich als ongelov-
ige en goddelooze menschen" openbaren, zich
hebben onttrokken aan de Geref. Kerk;

c. dat het in sommige gevallen wenschelijk
kan zijn, dat de kerkeraad, aler hij dit con-
stateert en de desbetreffende verklaring aan
de gemeente bekend maakt, eerst het advies
der classis vraagt, hoewel dit vragen van ad-
vies in geen enkel geval als verplichtend kan
worden geacht;

d. dat de formulering van zulk eene ver-
klaring aan de prudentie van iederen kerke-
raad wordt overgelaten;

e. van deze conclusies wordt aan de Part.
Synode van Groningen schriftelijk mededeeling
gedaan.

Vervolgens rapporteert Da. Verhoef over een
voorstel van de Classis Hallum betreffende
"atlesten aan doopleden."

De Synode besluit:

a. de Classis Hallum te verwijzen naar het
besluit der Synode van Middelburg in 1896
(cf. acta art. 54) en het besluit der Synode van
Den Haag in 1914 (cf. acta art. 26);

b. nogmaals bij de Kerkeraden er op aan te
dringen er voor te zorgen, dat aan de betrok-
ken Kerkeraden, waaraan doopleden verhuiz-
zen, bericht van deze verhuizing geschiedt;

c. aan de classis Hallum van dit besluit
schriftelijk mededeeling te doen.

Nog rapporteert Da. Verhoef over een voor-
stel van de Part. Synode van Groningen, strek-
kende om in behandeling te nemen een rap-
port in zake kerkelijk toezicht op Christelijke
scholen, reeds uitgebracht aan de Generale
Synode van 's-Gravenhage. Bedoeld rapport
is gedrukt en aan de leden der Synode rond-
gedeeld.

De Generale Synode besluit het rapport van
Prof. Dr. H. H. Kuyper over een in 1914 te
Den Haag ingekomen voorstel der Part. Syno-
de van Groningen, handelende over de art.
21, 41, 44 en 53 K. O. rakende het verband
tusschen kerk en school, nu in behandeling
te nemen.

Aangezien niemand het woord over dit
rapport verlangt of hoofdelijke stemming over
de conclusie verlangd, wordt deze door de
Synode aanvaard. Deze conclusie strekt om,
met waardeering van de goede bedoeling dier
Part. Synode, niet in te gaan op haar voor-
stel dat de Generale Synode verklare, dat de
bepalingen der K. O. in de genoemde artikelen
niet meer beantwoorden aan den eisch der
omstandigheden, en de grondgedachten, welke
daarbij moeten gelden, niet voldoende vast-
staan, en daarom een commissie benoemen ter
fine van advies over deze zaak.

Prof. Groshede brengt rapport uit over een
schrijven van Br. W. de Kwast e.a., te

secundus, terwijl Ds. Thielens tot Classic. Dep. voor art. 13 K. O. wordt benoemd.

12. In verband met een verzoek van de Classic. Dlac. Conferentie besluit de Classic, dat de kerken er bij hare diakenen op zullen aandringen, dat zij, wanneer zulks gevraagd wordt, of zelf 't in een bepaald geval noodzakelijk of wenschelijk achten, bij 't diaconale huisbezoek in den gebede voorgaan.

13. De kerk van H. geeft een financieel verslag in verband met de aanvraag om steun. De Classic besluit f 800 toe te staan.

14. Roepende kerk voor de volgende vergadering is de kerk van Zaamslag, tijd de derde Donderdag in October, plaats van vergaderen Terneuzen.

In 't vervolg zal de praeses der roepende kerk de vergadering openen.

15. Na rondvraag sluit de praeses de vergadering, nadat gezongen is Ps. 84 : 3 en de assessor Ds. Grouneveld vooringing in dankgebed.

Op last der Classic,
S. GROENEVELD, Assessor.

Buitengewone vergadering van de Classic Dordrecht op 12 Aug. 1920.

Na het zingen van Ps. 100 : 1 en het lezen van Ps. 99 opent de praeses, Ds. Schippers, namens de roepende kerk van Sliedrecht, de vergadering met gebed.

Bij het nariën der credentiebrieven blijkt,

dat de kerk van Brussel niet is vertegenwoordigd. Dordrecht, Puttershoek en Antwerpen zijn ieder slechts door 1 ouderling vertegenwoordigd. Ook ontbreekt Ds. Horjus van H. I. Ambacht.

Ds. Schippers is praeses, Ds. Visscher assessor, Ds. van Rennes scriba.

De praeses heet de depp. der Partic. Synode van Z. Holland Z. n. l. Ds. Ravinck, Ds. Goote en Ds. v. Lummel, welkom en deelt mede dat het eenige punt van het agendum is, het verzoek van Ds. Vonckenberg van Zwijndrecht, hem wegens zijn benoeming tot directeur van den Nederl. Bond van Jongelingsverenigingen op Geref. grondslag, naar art. 13 emeritaat te verleenen.

De depp. der Part. Synode geven het advies, af te wachten wat de ophanden zijnde Gen. Synode in deze materie zal besluiten. Daarna verlaten zij de vergadering.

Overeenkomstig het uitgebrachte advies wordt gehandeld. Alzoo besluit de verg. gezien de verklaring der Geref. kerk van Zwijndrecht, dat zij Ds. Vonckenberg wegens vermeldde benoeming op de meest eervolle wijze van zijn verbintenissen aan die kerk heeft ontslagen, haterijde eveneens Ds. Vonckenberg op de meest eervolle wijze van zijn dienst in de cl. Dordrecht te ontslaan, om op de eerstvolgende gewone verg. in Sept. e.k. te beslissen of dit ontslag den vorm van emeritaat zal hebben.

De praeses spreekt uit naam der classis op

hartelijke wijze zijn zeer sterk leedwezen uit over het heengaan van Ds. Vonckenberg.

De classis betreurt het zeer voortaan den arbeid en de degelijke adviezen van Ds. V. te moeten missen. Zij wenscht bij monde van den praeses aan den scheidenden broeder de genade en hulpe des Heeren ook in zijn nieuwen werkring in ruime mate toe.

Op deze toespraak wordt door den heengaan den broeder even hartelijk geantwoord, waarbij Ds. Vonckenberg ook zijne bereidvaardigheid uitspreekt, na eventuele emeriteering de classis in de bediening der vacante kerken hulpe te bieden.

Aan de roepende kerk van Sliedrecht wordt verzocht te zorgen, dat de eerstvolgende vergadering der classis plaats vinde na afloop der dagende Generale Synode, of in elk geval nadat de Synode zich over de hewuste materie heeft uitgesproken.

Uit naam der Classic,
J. P. VISSCHER, Assessor.

Ingezonden Stukken.

Buiten verantwoordelijkheid van de Redactie.

Geachte Redactie!

Wees zoo vriendelijk mij een klein plaatsje in uw blad af te staan om een zaak die veel

belangstelling verdient, ernstig aan te bevelen.

Dezer dagen is aan de Gereformeerde Kerken in ons vaderland door de Kerk van Wormer, die ik de eer heb als consulent te dienen, een circulaire gezonden in verband met den voorgenomen bouw eener pastorie aldaar. Het zij mij vergund, dit verzoek bij alle Kerken zeer aan te bevelen.

De kleine Kerk van Wormer, die groote behoefte heeft aan geregelde bediening des Woords door een eigen Dienaar, spande zich schier boven vermogen in. Door 54 gezinnen, bijna uitsluitend uit den arbeidersstand, wordt jaarlijks een som voor den kerkedienst bijgedragen van f 2700. Bovendien is een bedrag van f 1500 in de gemeente verzameld, waarmede de grond, voor den bouw der pastorie benodigd, is betaald.

Men rekent een som van ongeveer f 18000 noodig te hebben en zou zeer verblijd zijn, indien de Kerken gezamenlijk door collecten of giften een derde gedeelte daarvan bijeenbrachten. Moge deze roepstem alom in den lande weerklink vinden en deze kleine maar levenskrachtige Kerk in „donker“ Noord-Holland boven het IJ zich in algemeene belangstelling verheugen. Met vriendelijken dank voor de plaatsing.

Uw Br.

J. A. DE VRIES, V. D. M.

Zaandam, 18 Sept. 1920.

Kerknieuws.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Vroomshoop, R. Haltsma, te Gaast c.a. — Hasselt, M. Post, te Nieuw-Dordrecht. — Sijdeburen, J. Hoekstra, te Ten Post. — Oude-Pekela, H. P. M. G. de Walle, te Zaamslag. — Baarnbrugge, H. Moolhuijzen, cand. te Rotterdam.

AANGENOMEN: Ennemat, J. Koppe, te Franeker. — Breda, J. Idkenhuizen, R. Haltsma, te Gaast c.a. — Oosterend op Texel, J. Ubels, te Witmarsum. — Zwijndrecht, D. B. Hagenbeek, te Vlaardingen. — Wolvega, W. E. van Duijn, te Bleiswijk. — Vrijhoeve, 's Grevelduin-Capelle, Sprang en Oostburg, A. G. Wolf, te Loenen-Vreeland.

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Hasselt (2e pred. plaats), J. Goslinga, te Utrecht. — Niehove (Gron.), J. Vink, cand. te Edam. — Oude Tonge, W. J. Kolkert, te Loen op Zand. — Hoofdplaat, J. E. B. Melen, te Baarland. — IJselmonde, Dr. W. Lodder, te Doorn.

AANGENOMEN: Capelle a/d IJssel, F. H. van Oosten, te Woudsend. — Hoenderloo, N. Klassen, Oost Ind. pred., met verlof te Apeldoorn. — Haakerhorne, C. Zeeman, te Vrouwen Parochie.

BEDANKT: Helenaveen, J. H. Ch. Israëli, Asch (Geld.). — Wons en Zwammerdam, F. H. van Oosten, te Woudsend. — Den Ham, A. J. W. van Ingen, te Hattum. — Bergambacht, P. Kruij, te Staphorst. — Warns en Scharl, H. E. Beernink, te Elkerzee. — Usselo, Dr. Th. L. W. van Ravesteijn, te Eerbeek. — Brunssum, P. A. Tichelaar, te Bellen. — Kesteren, J. J. Timmer, te Montfoort.

Dit blad wordt
Bijdragen van
van dit blad b
Advertentieën
Inzendingen, d
vangen, kunnen

Advertentieën

In plaats van kaarten.
Met dank aan God geven wij kennis van de geboorte van een Dochter, die wij
MARIA MIRIA HUGORINA noemen.

H. A. VAN BOTTENBURG.
S. H. VAN BOTTENBURG.
v. d. Vliet.
Amsterdam, 21 September 1920.

Na een kortstondigen smartelijk lijden, nam de Heere heden van ons, in de hoope des eeuwigen levens, onzen lieven, teerbeminden en onvergelykelyk Zoon en Broeder JACOB WILLEM in den ouderdom van ruim 18 jaren.

De diepbedroefde Ouders, Broeder en Zusters:
C. M. VAN HOUWELING.
A. VAN HOUWELING.
HOCKESTRAT.
DIRK VAN HOUWELING en Verloofde.
MARIA VAN HOUWELING en Verloofde.
JANNIGJE VAN HOUWELING.
METJE EIGJE VAN HOUWELING.
NEELTJE VAN HOUWELING.
ADRIAANTJE VAN HOUWELING.
Peursum, 15 September 1920.

L. JOHNS V. D. MEULEN.
LEEUWARDEN.
GLAS IN LOOD
VOOR KERKRAMEN.
VRAAGT PRIJS EN ONTWERPEN.
SOLIDE AFWERKING.
LAGE PRIJZEN

SIGAREN. SIGAREN.
overtuigt U, gij zijt tevreden.

Door geheel Nederland franco thuis, fijne, wit brandende, geurige sigaren: 100 fijne f 4.50, 200 - f 8.25, 100 zeer fijne f 6.25, 200 - f 11.25. Extra fijne 100 - f 7.50, 200 - f 14.25. Brieven van tevredenheid voorradig. Adres:
R. VEERMAN, Turfmarkt 54, Gouda.

Deutsche Bücher
aus allen Wissenschaften
besorgt schnellstens
Buchhandlung
E. Röllig, Brockhausstr. 19
Leipzig-Schl.
Kataloge auf Verlangen!

ZIGTERMAN'S
Goedkope Meubelwinkels
GRONINGEN, Oude Ebbingestr. 33
TELEFOON 1177.
ASSEN, Markt 14. Telefoon 289.

Bij J. H. KOK te Kampen, verscheen de
6^e geheel hersiene druk van
HET HUWELIJK
DOOR Dr. A. DUPONT
Geneesheer-Directeur te Eindhoven.

Een uitzonderend boek voor Gehuwden en Verloofden, met geneeskundige wenken, nuttige raadgevingen en ernstige waarschuwingen, waarvan in korten tijd reeds de ZESDE DRUK is verschenen. Door de gansche Chr. Pers dringende aanbevolen. Prijs f 2.50 in stempelband f 4.00.

Vraag uitvoerig prospectus.

Post Cheque en Girodienst.

Wie een postrekening heeft, ontvangt van andere rekeninghouders, hetgeen zij hem schuldig zijn, zonder iets te doen. Het postkantoor geeft hem bericht van de bijdraging onder opgaaf van hem het geld komt.

Neemt dus een postrekening.

Vraagt mijne uitgebreide collectie
WIT JAEGER FRANSCH BEKA
Flanel

Aanbevelend,

A. ZOMER,
Haarlem.

AVONDMAALSTELLEN IN ZILVER, VERZILVERD EN NIKKEL.
T. FABRY DE JONGE.
FABRIEK VAN GOUDEN EN ZILVEREN WERKEN, GOES

De Gee & Grosheide
Accountants
(Instituutsleden).
Singel 303 Keizersgracht 263
Tel. Noord 1233 Tel. Centrum 2615
Centrum 2981

KERK EN
SCHOOLBOUW
BOUWKUNDIG BUREAU
H. ONVLEE
ARCHITECT
EEMNESSEWEG 51
TEL. 1241
BAARN

Deze week verschijnt
DE GROOTE TOEKOMST
EN DE VROUW
Laatst gehouden REDE van wijlen
Ds. J. C. SIKKEL.
Ongetwijfeld zal deze rede over een der grootste vragen des tijds, als nagedachtenis aan dezen bekenden predikant-socioloog gaarne gekocht worden.

Nu reeds nemen wij bestellingen aan.
Prijs in keurige uitvoering f 0.90
Franco toezending.

De Uitgeverster:
DRUKKERIJ LIBERTAS
Goudscheiding 108, R'dam

N.V. Nationale Spaarverzekering.
LEEUWARDEN, Zuidplein 101.
Bijkantoren: AMSTERDAM, APELDOORN, 's-GRAVENHAGE, MIDDELBURG, UTRECHT.

COMMISSARISSEN:
H. POLLEMA, Lemmer. COE. VISSER, Leeuwarden.
Mr. A. V. GIFFEN, Leeuwarden. W. FRANKEN JEN.,
A. BRUINS SLOOT, Dronkelen. G. R. H. PEL,
A. COLIJN, Nieuwer-Amstel. H. J. MELETIER,
J. v. d. MOLEN T2, Oosterbeek.

DIRECTIE: H. A. VERRA.

Meest voordelig spaarsysteem! Vraagt prospectus.

Het eerste nummer van
DE REFORMATIE
is heden verschenen. Belangstellenden vragen programmam aan bij de
Uitgevers OOSTERBAAN & LE COINTRE - GOES.

ZACHT en GEURIG
zijn die eigenschappen van onze tabak, die door al onze clientèle op hoogen prijs worden gesteld. Onze prijzen zijn echter in verhouding tot de uitzonderende kwaliteit onzer tabakken, uiterst laag. H.H. Winkeliers die hun debiet in tabak willen vergrooten vragen nog heden prijsopgaaf bij de firma

TH. GROENEVELD,
STOOMTABAKSFABRIEK,
SNEEK.

DRUKKERIJ
HOLLAND
AMSTERDAM
Nieuwburgwal 56-60
DOEL-HOUDEN
TELEFOON
NOORD 2318
CENTRUM 635

BRIEFHOEDEN
NOTA'S - ADRESSEN
ENVELOPPEN
CIRCULAIRES
KWITANTIËN
WISSELS - KAARTEN
FACTUURS
TARIEVEN
ENZ. ENZ.

RIJSOPGAAF EN MODELLEN OP
AANVRAGE GRATIS

G. J. WOUDE
Tuin- Bloem- en Landbouwzaden
ORANJEWOUDE Fr.
Telef. HEERENVEEN No. 142.

NU
geen conservatie-meer; daarom
abonneert U op
DE ZEEUWSCHE LEEUW
het orgaan van Ds. J. B. NETE-
LENBOS, met actueelen en zeer
belangrijken inhoud (zie o.a. de
art. over de Generale Synode).
Abonn. 60 cts. per 3 mnd. bij
voortbetaling.

Nieuwe abonnees ontvangen
de nummers tot 1 Oct. gratis.
Adm. Korta Delft 9-23,
Middelburg.

H. H. WINKELIERS.
KAAS (in alle soorten)
VET (in alle soorten en verpakkingen)
SPEK (Amerikaansch, Vet en Mager)
bestelt U het best bij
E. HARTMAN - PUTTEN (G.)
PRIMA KWALITEIT.
BILIJKE PRIJZEN.

Cement-Industrie „Gazenbeek“
Oosterbeek. — Telef. Int. 6.
Fabriek van Coccogips en Gipsbolplaten van 2-15 c.m. dik.
Gips-Cementplaten — Drijftaan-, Putten-, Buizen-, Ringen in
gewapend beton — Cement-, Quenest- en Basaltine tegels.
Handel in Gips-Kalk-Cement-Houtweefsel.
ALLE BOUWMATERIALEN.

N.V. HOMMEMA'S TECHNISCH BUREAU
TEL. 1326. LEEUWARDEN. WEAZE 20.

KOOIBLIKSEMAFLEIDERS
op torens, villa's, boerderijen enz.
geven een afdoende beveiliging
tegen blikseminslag.

ADRES SEDERT 1828. BROCHURES OP AANVRAAG.

Bij J. H. KOK te Kampen verscheen heden in de serie
Nieuwe Catechisatie-boekjes
door Dr. J. H. LANDWEHR
de 26 druk van
DE GEWIJDE
GESCHIEDENIS
VOOR EERSTBEGINNENDEN
IN VRAAGEN EN ANTWOORDEN
Prijs 40 cent

Reeds vroeger verschenen:
KORT BEGRIP der Chr. Religie, voor eerstbeggenden . . . f 0.20
KORT BEGRIP der Chr. Religie, voor meergevorderden . . . f 0.45
KORT BEGRIP der Chr. Religie, toegelicht, 2e druk geacrt. . . f 0.60
DE BEIDELBERGSCHE CATECHIS-MUS toegelicht, 2e druk geacrt. . . f 0.60
DE BEIDELBERGSCHE CATECHIS-MUS vereenvoudigd en aangepast met het oog op onzen tijd . . f 0.40
DE GEWIJDE GESCHIEDENIS voor kleine kinderen. f 0.20
DE GEWIJDE GESCHIEDENIS voor meergevorderden, 2e druk geacrt. . . f 0.50

Aan Predikanten en Ouders van Catechisaties in vacante gemeenten, wordt op aanvraag gaarne een aa. ter kennismaking toegezonden.

KERKORGELS.

Ondergetekenden, vertegenwoordigers voor Nederland, der
Fa. GEBR. ROHLFING, Osnabrück,
houden zich beleeft aanbevelen, tot het geven van alle inlichtingen. Op alle onderdeelen 10 jaar garantio. Tingehalte naar verkiezing.

Prijzen belangrijk lager.
Betaling in Ned. geld; nadat alles is goedgekeurd in de kerk. Geleverd werk in verschillende plaatsen te zien.

HOLTMAN & LEEMHUIS, Zuidbroek.
Tevens te klas HUISORGELS voor lage prijzen. Wederverkopers vraagt conditie's.

GIJ HEBT ER LANG OVER GEDACHT
wellicht OOK REEDS OVER GESPROKEN
NU WORDT HET TIJD TOT HANDELEN
Gie wilt immers toch een
ORGEL OF PIANO?
JOH. DE HEER
ROTTERDAM.
zendt U gratis en franco Catalogus No. V. O. 5.
Hoofmagazijn: Rotterdam, Oostedijk 324-332.
Filialen: Amsterdam, Korte Nieuwendijk 8.
Den Haag, Paul Krugerlaan 2-8.
Rotterdam, Noord Molenstraat 71.

Wij exposeeren op de VRACHTWAGEN-TENTOON-
STELLING—DEN HAAG de wereldberoemde
WHITE-CHASSIS.
Wij komen uit met het alom bekende 2 Tons
Chassis, het 5 Tons Chassis, met dubbele
gereduceerde achteras en een paal-tractor.

FIRMA GEBR. NEFKENS,
Filiaal AMSTERDAM,
26 JAC. OBRECHTSTRAAT. Tel. Z. 2507, Z. 9045.

NIEUW BESSENSAP
van ROK
TE ALPHEN a/d RIJN
VERKRIJGBAAR BIJ UWEN WINKELIER

Bij J. H. KOK te KAMPEN verscheen heden:
de 3^e druk van
WAT GODS GENADE
VERMAG IN EEN
JONG KIND
MET LEVEN VAN
BERNHARD HENDRIK V. D. BERG
IN KORTER TRAKTERATIE
DOOR
G. VAN DEN BERG
MET EEN WOORD-VOORAF
DOOR
Dr. J. H. GUNNING J.Hzn
PRIJS f 0.75 - GEB. f 1.50

MEUBEL
TAPIJEN
GORDIJNEN
LINOLEUMS
Hasselman & Pander
LEIDEN. - Telef. 662.

Niet minder
onder onze p
Schotschen ge
Ook van deze
zetten de ove
voort. Toch
Comrie in ee
dan zij die i
traditie van I
Labadie schaa
bedacht waren
derder iowerli
en zich met l
menigte der b
zag zich dan
met de globa
een separatist
en een beziel
werken, dat z
de Staatskerk
en in dien toe
badisme in m
ons land ook
moge het nu
volgelingen do
kere scheiding
belijders in he
de de afsonder
hangers een j
de mystieke b
ding, doch vee
trouw, waarm
der Vaders v

Comrie's pe
tegen kentele
het meest do
moeting, die b
avond, met ee
Wel is het
de dissertatie
hoogleeraar a
Kampen, Pro
twijfel geuit v
Comrie's ontr
avond wel g
maar al dan
en al geven w
aanwijzing ee
slopen, toch l
hoofdzaak uit
ven. Althans
Catholic Pres
zeer wel in
toelaten. De
woordigen Ka
A. G. Honig c
der Comrie,
het keurigste
over Comrie
teit niet minde
dien, niet er
de rijke betee
lijk werk, m
grote nauwke
werkt is. Da
promotor van
doctorandus w
heden nagaan
wegen de aan
verzamelde ha
minste twijfel
werk van De
tatie het licht
rang onder d
met Comrie's
gebracht. Het
noch in volles
heid. Zelfs z
kunnen bewe
sterke volledi
gestreefd heef
in twijfel lie
ons gereedelijk
geldt zelfs
enkele geloov
brugge thans
geven, dat C
breuk naar V
verband hiern
aan dit do
spreekt wel v
tijde nog gee
Woubrugge a
en nog gehe
in den engere
trok, en die
Theologische
zouden uit de
van de bevo
Comrie's spec
afleiden, dat